

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 165/2026-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **ADEG, s.r.o.**, Boženy Němcovej 33/12, Košice, IČO 44 052 910, zastúpenej Advokátska kancelária Juristi s.r.o., Rázusova 49, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov sp. zn. 2C/2/2013 z 15. decembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie okresného súdu a vrátiť vec na ďalšie konanie, ako aj nahradiť jej trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v konaní vedenom okresným súdom vo veci zaplata 218 630,62 eur s príslušenstvom. Rozsudkom okresného súdu z 21. marca 2023 bola žaloba zamietnutá a žalovanej bol proti sťažovateľke priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/164/2023 z 28. augusta 2024 bol rozsudok okresného súdu z 21. marca 2023 potvrdený a žalovanej bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Podaním doručeným 8. februára 2025 bola sťažovateľka vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku 24 950 eur za dovolanie, ktoré podala 18. decembra 2024 proti rozsudku krajského súdu z 28. augusta 2024, a to v lehote 15 dní.

5. Návrh sťažovateľky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov pre dovolacie konanie z 21. februára 2025 bol uznesením okresného súdu z 28. apríla 2025 vydaným vyšším súdnym úradníkom zamietnutý.

6. Uznesením okresného súdu z 19. septembra 2025 bola sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 28. apríla 2025 zamietnutá (právoplatné 11. októbra 2025).

7. Napadnutým uznesením okresný súd dovolacie konanie zastavil a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Okresný súd v podstatnom zdôraznil nezaplatenie súdneho poplatku v určenej lehote, a to aj napriek riadnemu poučeniu o následkoch nesplnenia poplatkovej povinnosti, a zároveň vyzdvihol skutočnosť, že návrhu sťažovateľky na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov nebolo vyhovené.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie arbitrárnosťou napadnutého uznesenia, ktorým okresný súd zastavil dovolacie konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

9. S poukazom na ustálenú súdnu prax (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej sp. zn. 5Cdo/164/2010 z 30. augusta 2010, uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 588/2000 z 2. mája 2002), ako aj právnu teóriu (napr. ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 919.) sťažovateľka tvrdí, že pre zachovanie práva na súdnu ochranu je po právoplatnosti uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku konajúci súd povinný poskytnúť strane primeraný časový priestor na zaplatenie súdneho poplatku tým spôsobom, že ju opätovne vyzve na jeho zaplatenie.

10. Sťažovateľka tak očakávala doručenie opätovnej výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, no doručením napadnutého uznesenia o zastavení dovolacieho konania jej bola odňatá možnosť pokračovať v konaní, čo predstavuje arbitrárny postup takej intenzity, že predstavuje porušenie práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Sťažovateľka vo svojej podstate atakuje právo na prístup k dovolaciemu konaniu, ktoré tvorí nevyhnutnú, imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces a jeho esenciálny prvok [III. ÚS 875/2016 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36].

12. Právo na prístup k súdu však nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Pri stanovení obmedzení požíva štát určitú mieru voľnej úvahy. Právo na prístup k súdu však nemožno obmedziť takým spôsobom alebo do takej miery, že to naruší samotnú podstatu daného práva. Okrem toho obmedzenie práva na prístup k súdu nebude v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy) ani v prípade, že nesleduje legitímny cieľ, a ani v prípade, že medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom nie je primeraný vzťah proporcionality (Grécko-katolícka farnosť Lupeni a iní proti Rumunsku, sťažnosť č. 76943/11, rozsudok ESLP z 29. 11. 2016, odsek 89).

13. Podľa sťažovateľky bolo povinnosťou okresného súdu poskytnúť jej dostatočný časový priestor na zaplatenie súdneho poplatku opätovnou výzvou na jeho zaplatenie po právoplatnosti rozhodnutia o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Podľa ústavného súdu je argumentácia sťažovateľky nedôvodná.

14. Nepochybne z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (m. m. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05). Pri výklade a používaní na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov súd postupuje v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemôže súd toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07).

15. Z rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré poukazuje sťažovateľka (bod 9 tohto uznesenia), odhliadnuc od skutočnosti jeho prijatia v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2026, pozn.), nepochybne vyplýva záver o tom, že pre prípad nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov musí byť účastníkovi konania na účely možnosti uplatnenia práva na súdnu ochranu poskytnutý reálny časový priestor na úhradu súdneho poplatku a pokračovanie v konaní vo veci samej. Z konkrétnych okolností prejednávanej veci sťažovateľky pritom jednoznačne vyplýva, že takýto časový priestor dostala, keď po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o nepriznaní oslobodenia od platenia súdneho poplatku (11. október 2025) o zastavení dovolacieho konania okresný súd rozhodol až 15. decembra 2025. Lehota 15 dní určená okresným súdom v pôvodnej výzve (bod 4 tohto uznesenia), ktorá uplynula 24. februára 2025, tak bola niekoľkonásobne prekročená, poskytujúca sťažovateľke po tom, ako sa dozvedela pre ňu negatívny výsledok vo veci oslobodenia od platenia súdneho poplatku, dostatočný priestor na reakciu nevyhnutnú k tomu, aby vo veci dovolania okresný súd ďalej konal. Navyše v predmetnom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/164/2010 z 30. augusta 2010 bola podstatnou pre rozhodnutie skutočnosť, že účastníkovi konania nebol daný zo strany konajúceho súdu žiadny časový priestor na reakciu, čo však nebol prípad sťažovateľky. O zastavení dovolacieho konania (vec vedená najvyšším súdom pod sp. zn. 5Cdo/164/2010) bolo rozhodnuté v deň, keď sa účastník konania dozvedel o tom, že jeho žiadosti o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za dovolanie nebolo vyhovené. Zo všetkých uvedených dôvodov je preto argumentácia sťažovateľky o nerešpektovaní rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/164/2010 z 30. augusta 2010 nedôvodná.

16. Pokiaľ sťažovateľka v ďalšom poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 588/2000, odhliadnuc od skutočnosti, že samotné rozhodnutie nemôže byť pre súdy v Slovenskej republike záväzné, jeho právna veta vo svojej podstate judikuje obdobné závery ako už zmieňované rozhodnutie najvyššieho súdu, a to že pre prípad nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov má súd povinnosť poskytnúť účastníkovi konania na účely možnosti uplatnenia práva na súdnu ochranu reálny časový priestor na úhradu súdneho poplatku, čo bolo v právnej veci sťažovateľky naplnené.

17. Navyše ústavný súd už v obdobnej právnej veci k odkazu na názor právnej teórie k ustanoveniu § 254 Civilného sporového poriadku pojednávajúcemu o oslobodení od súdnych poplatkov a opätovnej výzve poplatníkovi po právoplatnosti rozhodnutia o neoslobodení od platenia súdnych poplatkov (odkaz sťažovateľky v bode 9 tohto uznesenia) akcentoval, že ho nemožno chápať ako záväzný, ale iba ako nástroj na objasnenie práva, ktorým nie sú všeobecné súdy povinné sa riadiť a ktorý jednoznačne nevyplýva ani z právnej úpravy súdnych poplatkov, ani z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/164/2010 (k tomu pozri IV. ÚS 466/2025).

18. Napokon k obdobným právnym záverom ako v sťažovateľkinej veci dospel ústavný súd aj v iných veciach (II. ÚS 441/2023, II. ÚS 528/2020, II. ÚS 243/2022), a to aj zdôraznením skutočnosti, že poplatková povinnosť vzniká už podaním dovolania, výzva súdu na zaplatenie súdneho poplatku teda nespôsobuje vznik poplatkovej povinnosti, ale je len pripomenutím *ex lege* vzniknutej povinnosti s určením dodatočnej lehoty na jej úhradu s poučením o kvalifikovaných právnych následkoch.

19. Opätovná výzva na zaplatenie súdneho poplatku by tak v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľky prestavovala formálny úkon bez reálneho dosahu na práva sťažovateľky.

20. Zo všetkých uvedených dôvodov preto ústavný súd uzatvára, že postup okresného súdu vyúsťujúci do zastavenia dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za okolností dania dostatočného časového priestoru sťažovateľke na jeho zaplatenie po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o nevyhovení žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov bol v súlade s princípom spravodlivosti a požiadavkou materiálnej ochrany práv strany v konaní. Napadnuté uznesenie okresného súdu preto nemožno považovať za arbitrárne, teda také, ktorým by došlo k odopretiu spravodlivosti formalistickým zastavením dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

21. Medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je

podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu